

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

Elektron nashr. 2076 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 7-aprelda ruxsat etildi.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 28-fevraldagi
333/5-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Цифровизация социально-трудовых отношений: вызовы и перспективы для работников	18
Абдумухтаров Анваржон Акрамжонович	
O'zbekistonda faoliyat ko'rsatayotgan soliq to'lovchi yuridik shaxslarning iqtisodiy faoliyatini rag'batlantirish masalalari.....	26
To'xtaboyev Nuriddin Isomiddin o'g'li	
Ecotourism in Protected Areas: A Literature Review.....	32
Ismoilova Maftuna Mamat qizi	
Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida xizmatlar sohasini rivojlantirishning hududiy xususiyatlari.....	38
Primova Shaxlo Jumayevna	
Statistik baholash va ekonometrik modellashtirish orqali biznes rivojlanish tendensiyalarini samaradorligini baholash.....	43
Xabibullayev Ibrohim, Saidova Marhabo Xabibullo qizi	
Tijorat banklarida xususiy kapital hisobi va auditini takomillashtirish	52
Qodirova Zilola Maxmud qizi	
Qo'shilgan qiymat solig'i ma'muriyatchiligining ilg'or xorij tajribasi.....	57
Erkayev Nodir Xudayberdiyevich	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni joriy etish holati va asosiy yo'nalishlari.....	71
Madraximova Zulfiya Nurmatovna, Ishankulova Komila Kurbanovna, Ortiqboeva Aziza Xolmurza qizi, Omonkulova Ro'zigul Akmaljon qizi	
Challenges and opportunities in implementing green economy indicators in uzbekistan's industrial sector under the fourth industrial revolution.....	76
Shodmonov Ruslan Golib ugli, Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich	
Rivojlangan mamlakatlarga ishchi kuchi oqimi va O'zbekiston mehnat bozoridagi o'zgarishlar.....	89
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Mamlakatda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	95
Yuldashboyev Azizulloh Bunyodbek o'g'li, Matkarimov Inomjon Baxtiyorovich	
"Ta'lim muassasalarida moliyaviy resurslarni samarali rejalashtirish va boshqarish"	101
Bauyetdinov M.J., Medetbayeva D.T.	
Enhancing utilization and minimization of renewable energy systems in uzbekistan	105
Toyirova Hamida Umedovna	
Tijorat banklari daromadini oshirishda aholining savodxonligi va xulq atvorining roli	114
Shakhlo Davirova	
2020–2024-yillarda o'zbekistondagi iqtisodiy o'sish dinamikasi	120
Akbarov Nodir, Ibodullayev Navro'zbek	
O'zbekistonda xalqaro moliyaviy institutlarning yashil moliyalashtirish jarayonidagi roli va strategik yo'nalishlari	125
Gulmira Axmadjonova Xabibulla qizi	
Sug'urta tizimiga raqamli texnologiyalarning ta'siri	133
Uzaqova Kamola Bexzodovna, Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li	
Improving payment services practices in commercial banks: strategies for efficiency and security	138
Mamayusuf Abdusamatov	
Jahon moliya tizimi: asosiy tendensiyalar va rivojlanishning innovasion yo'nalishlari	143
Ataniyazov Jasurbek Xamidovich	
Повышение конкурентоспособности экологического туризма Узбекистана путём развития всесезонных горных туристических центров.....	150
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar tashqi iqtisodiy faoliyatida valyuta operatsiyalarini takomillashtirish	157
Safarov Alisher Ibrohim o'g'li	

Oliy ta'lim tizimini miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari asosida baholashning kompleks metodologiyasi.....	163
Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi, Bozorova Muazzam Hamid qizi	
Ko'chmas mulkni boshqarish samaradorligini baholashning uslubiy yondashuvlari	167
Mirdjalilova Dildora Shuxratovna	
Xizmatlar sohasini rivojlantirishda kichik biznesning ahamiyati va uning innovatsion rivojlantirishdagi muhim xususiyatlari	173
Ulasova Oygul Baxtiyorovna	
Результаты долгосрочного прогнозирования и стратегического анализа эффективной организации современного управления жилищным фондом.....	178
Бердиева Дилфуза Ахатовна	
Improving long-term assets accounting and auditing	184
Gulboy Yusupov	
Davlat budjeti va xususiy sektor ishtirokida oliy ta'limni moliyalashtirishning optimal modeli.....	189
Bozorov Alisher Ro'zimurodovich	
Xufyona iqtisodiyotni qisqartirishda soliq islohotlari va raqamli texnologiyalar: O'zbekiston tajribasi va xalqaro yondashuvlar.....	193
Choriev Makhmayokub, Karimov Mamurbek, Xamrayev Olimjon, Urazov Mansur	
Bank aksiyalarining bozordagi narx dinamikasi va unga ta'sir etuvchi omillar	200
Nomozov Samandar Shuxrat o'g'li	
Sanoatda rivojlanish kafolati: moliyaviy boshqaruvni raqamli transformatsiya orqali avtomatlashtirish.....	206
To'qlijev Abdirauf Bahodir o'g'li	
Inson kapitalini rivojlantirishning jamiyat farovonligi, aholi daromadlariga ta'siri.....	214
Bozorova Saxobat Abdujapparovna	
Анализ конкурентной среды: методология, примеры и этапы процесса.....	219
Садикова Раъно Абдуллаевна	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarning nazariy asoslari va ular bilan ishlash mexanizmining zaruriyati	225
Salixova G.J	
Iqtisodiyotda energiya xavfsizligiga erishishning xorij tajribasi.....	230
Samandarov Og'abek Alisher o'g'li	
Measuring methodologies of influence of the esg factors	235
Tolipova Feruza Alisherovna	
Совершенствование налогового администрирования в условиях экологически устойчивого развития.....	240
Омонов Отажон Журакулович	
Moliyaviy vositalar asosida erkin iqtisodiy zonalarni rivojlantirish strategiyasini takomillashtirish	249
Quziev Ravshan Ramazanovich	
Методологические аспекты внедрения управленческого учета в университетах Узбекистана.....	253
Каршиева Мохинур Олим кизи	
Budjet tashkilotlarida tovar-moddiy zaxiralar hisobini takomillashtirish (tibbiyot muassasalari misolida)	257
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
Умные города как фактор экономического развития.....	261
Нозима Кахрамоновна Хакбердиева	
Перспективы зеленого фактора экономического роста в Республики Узбекистан.....	266
Исламова Насиба Улугбек кизи, Абдурашидов Отабек Улугбекович, Мамасалиева Мукаддас Ибадуллаевна	
Qurilish korxonalarida sifat menejmentini joriy qilish mexanizmlarini takomillashtirish	270
Ergashev O'tkir, Saidov Mash'al Samadovich	
Xorazm viloyatida eksportni rivojlantirish uchun potensial imkoniyatlar va ularni baholash.....	275
Fozil Xolmurotov	
Maishiy xizmatlar sohasini davlat tomonidan tartibga solishning nazariy jihatlarini.....	282
Quliyev Begimqul Melikovich	

O'zbekiston hududlarida chakana kreditlashning o'sishi.....	289
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
Empowering uzbekistan's grain enterprises: innovative strategies for sustainable growth and operational efficiency.....	292
Kurbanova Dildora Abdurakhmanovna	
Kapital investitsiyalarga doir axborotlarni xususiy kapital to'g'risidagi hisobotda aks ettirish uslubiyatini takomillashtirish	298
Boronov Bobur Farxodovich, Muxammadiev Zarrux Umarovich	
To'qimachilik korxonalarining yashil iqtisodiyotga o'tishi va yengil sanoat korxonalarini muqobil energiyadan samarali foydalanish yo'llari	303
Xolbekova Feruzaxon Rasulovna, Jalolova Aziza Jalol qizi	
Research on the effects of interest rate, inflation rate and gross domestic product (GDP) on the level of foreign direct investment (FDI) inflows (evidence from Uzbekistan).....	307
Azimov Shakhzod	
Organik mahsulotlar eksportini rag'batlantirishda maqsadli bozorlarga yo'naltirilgan marketing strategiyalari.....	314
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
Korxona iqtisodini barqarorligini ta'minlash masalalari.....	319
Abdullayev Maqsud Abdumaxmudovich	
Внедрение инновационных методов управления человеческих ресурсов в строительных компаниях.....	323
Джураева Гузаль Шавкатовна	
Sug'urta zararlarini baholashda sun'iy intellektni qo'llash istiqbollari	328
Shoraximova Zilola Nasirdjonovna	
O'zbekiston Respublikasi mahalliy budjet tizimini moliyalashtirish masalalari	332
Qo'ldoshev Diyor O'rol o'g'li	
Raqamli texnologiyalar asosida raqamli ekotizimlar va ularning biznes-jarayonlarga ta'sirini aniqlashga ilmiy qarashlar tahlili	336
Suvanova Dilnoza Dilmurod qizi	
Innovatsion salohiyatni oshirish asosida qurilish materiallari sanoati korxonalarining boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	342
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna	
Aholi turmush darajasini dinamik kontekstli normallashtirish va moslashuvchan vaznlar usuli orqali baholash	352
Xolto'rayev Islom Ilhomovich, Ollokulova Feruza Mansurovna	
O'zbekiston Respublikasida xufiyona iqtisodiyotini qisqartirish va mamlakat rivojlanishiga uning ta'siri.....	358
Baxtiyorov Sherali Muzaffarovich	
Qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini aholi tomonidan xarid qilish va kompensatsiya ajratish jarayonlarini raqamlashtirish hamda tizimlar integratsiyasi istiqbollari.....	362
Ochilov Abdujabbor Akramovich	
O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirish va aholi farovonligini oshirishda chet el tajribasining afzalliklari.....	369
Raxmatullayeva Shaxnoza Xamidovna, Akbarova Iroda Samatovna	
Qurilishda loyiha boshqaruvi konsepsiyasining mazmuni	375
Pulatov Shaxron Axmedovich	
Loyiha budjeti va uning ijrosini ta'minlash masalalari.....	379
Murodova Mohigul Chori qizi, Xamidov Odil Davurovich	
Qishloq xo'jaligidagi chorvachilik tarmog'ining iqtisodiy faoliyatini o'rta muddatli statistik prognozlarini tuzish (Andijon viloyati misolida).....	390
Iskandarov Davlatbek Xursanbekovich, Urishev Baxtiyor Abdusamatovich, Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
Innovatsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini baholash va rivojlantirish yo'llari.....	397
Qurbonov Tolmasjon Namoz o'g'li, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li, Holmirzayeva Gulruh Akbarovna	
Fond bozorida kompaniyaning investitsion jozibadorligini baholash uslubiyoti	403
Yulduz Usmanova	
Jahon bozoriga kirishda elektron bozorlarning ahamiyati	411
Hamroyeva Umida	

Comparative statistical analysis of foreign trade indicators of the Republic of Uzbekistan	415
Abdualilova Bibisora Bakhodir kizi	
Yaxshi korporativ boshqaruv orqali aksiyadorlik jamiyatlarining kapital qiymatini oshirish: metodologik yondashuv.....	423
Urinov Bobur Nasilloevich	
JAS – barqaror qishloq xo'jaligini rivojlantirishning yapon modeli vositasi	423
Baynazarov Elmurod Erkinovich	
Xususiy banklarning depozit operatsiyalarini mustahkamlash yo'llari	435
Olimov Abror Axadjon o'g'li	
The impact of digital financial technologies on the financial system.....	439
Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li, Pardayev Olim Mamayunosovich	
Korxona eksport salohiyatini oshirishning "yashil" marketing mexanizmi	443
To'rayev Shohrux Halimovich	
O'zbekistonda ichki turizmni rivojlantirishda turistik oqim mavsumiyligini boshqarish yo'llari	448
Fayazov Muxiddin Sobirovich	
Sanoat korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish bo'yicha xalqaro tendensiyalar	453
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Ayollar tadbirkorligining tarixi: O'zbekiston va dunyo bo'yicha rivojlanishi.....	459
Burxanova Sabo Tulanovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar risklarini pasaytirishni takomillashtirish yo'llari.....	466
Xalilov Umid Ishtemirovich	
Korxona moliyaviy ko'rsatkichlari tahliliga fundamental yondashuv.....	470
Dilshodjon O'rinov, Sanobar Ismoilova	
Iqtisodiy o'zgarishlar davrida korxonalar moliyaviy barqarorligining ta'minlanishi omil va mezonlari	475
Xolbekova Dilobarxon Rasuljon qizi	
Cash accounting as a tool of financial discipline and transparency in the public sector	481
Marqaboyev Sardorbek Abdusalomovich, Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Пути совершенствования практике финансирования социального предпринимательства.....	486
И.Ж.Исаков	
O'zbekistonda an'anaviy resurslar va qayta ishlanadigan energiya manbalarini rivojlantirish imkoniyatlaridan unumli foydalanish	490
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich, Kaxramanova Sevdal Shamsiddin qizi	
Ijtimoiy salohiyat – hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishning boshqaruv obyekti sifatida.....	497
Erkayeva Gulbahor Panjiyevna, Zoirov G'olibjon Toshtemir o'g'li	
Xorazm oziq-ovqat bozorida mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirishda marketing faoliyatlarini baholash usullari	503
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
Переход к зелёной энергетике узбекистана как возможность достижения устойчивого экономического роста	508
Бай Жин Хуан (Bai Jin xuan)	
Изучение условий финансирования проектов международными банками развития	513
Жалилова Барнохон Суръатжоновна	
O'zbekiston respublikasi budjet jarayonida budjetlarning ochiqqligi va jamoatchilik ishtirokini oshirish.....	517
Shodmonqulov Temurbek Ulug'bek o'g'li	
Chiqib ketayotgan aktivlarni hisobga olish va baholash masalalari	522
Kuziyeva Dinora Bahodirovna	
Asosiy kapitalga investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri.....	528
Qo'shbaqov Aybek Shovqiyevich	
Changes in employee benefits and human resource management in accounting system of the Republic of Uzbekistan	535
Ravshanbekov Lazizbek Tolibjon o'g'li, Toshpulatova Munisabonu	

Iqtisodiyot tarmoqlarida suv iste'molini boshqaruvining raqamlashtirish tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish istiqbollari.....	541
Karimov Anvarjon Muqumjonovich	
Теоретические аспекты налогообложения доходов физических лиц на основе всеобщего декларирования	547
Усманова Мухлиса Сагдуллаевна	
Bank tizimini raqamlashtirish va uning bank barqarorligiga ta'siri.....	555
Sayfullayev Jamshidjon Xabibjanovich	
Kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlashda tadbirkorlik faoliyatining o'rni	560
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
Innovatsion korxonalarda xarajatlar hisobining zamonaviy usullari	565
Turayev Og'abek Kaxramonovich, Ochilov Shavkat Toshmamatovich	
Дополнительные услуги в индустрии гостеприимства как эффективный инструмент продвижения бренда предприятия	570
А.И. Лесников, Д.В. Мамаева	
Преимущества и вызовы перехода на зелёную экономику	580
Умарова Гузал Гайратовна, Лапасова Камола Фарход кизи	
Yashil iqtisodiyot sharoitida hududlarda ishlab chiqarish korxonalarining iqtisodiy samaradorligini oshirish	586
Ibrogimov Sherzodbek Xalimjon o'g'li, Djurayeva Maxliyoxon Xayrullayevna	
Yashil iqtisodiy o'sishni ta'minlashda bevosita soliqlar rolini oshirish masalalari	591
Abdullayev Dilmurod Aliyar o'g'li	
The main directions for improving innovative activities in agriculture	598
Aytmuratova Miyrigul Zhalgasovna	
Klaster tizimi orqali O'zbekistonda qishloq xo'jaligining iqtisodiy o'sishi	605
Xaydarov Sardor Komil o'g'li	
Inklyuziv ta'lim: adolatli va teng jamiyat sari	610
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
Yashil iqtisodiyot: muammo va yechimlar	615
Boymatov Xoliyor Qurbonovich	
Issues of using foreign loans in the development of the transport system in the Republic of Uzbekistan	621
Alimov Ilhomjon Ikromovich	
Проблемы и резервы развития пищевой промышленности в экспортном направлении.....	628
Ўролова Севара Бехзод кизи	
Оценка степени риска инновационной деятельности	634
Алиева Эльнара Аметовна	
Yashil innovatsiyalar, ularning turlari va omillari.....	638
Maxkamova Sayyora Shokirovna	
Qishloq xo'jaligida transport tizimidan samarali foydalanishning nazariy asoslari.....	641
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
Soliq ma'murchiligida nazorat funksiyasi va unda kameral soliq tekshiruvi hamda takomillashtirish yo'llari.....	648
Hujamuradov Abrorbek Ro'zimurat o'g'li	
Sanoat korxonalarida xarajatlarni mahsulot tannarxiga taqsimlash metodologiyasini takomillashtirish istiqbollari	653
Safarov Javohir Ismoilovich	
Moliyaviy hisobotlarni shakllantirishda milliy standartlarni xalqaro standartlarga uyg'unlashtirish masalalari	659
G'aniyev Zafar Usanovich	
Ta'lim kreditini moliyalashtirish jamg'armasi faoliyati.....	666
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
Tibbiyot muassasalarining moliyaviy ta'minoti va resurslardan foydalanish mexanizmlariga ta'sir qiluvchi omillar	670
Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich	
Tourism finance for sustainability: investing in green futures	674
Tashpulatov Sadriddin Sayfulloyevich	

Ta'lim jarayonlarini boshqarishda mobil texnologiyalar	681
Esonova Mohiraxon Sodiqjon qizi, Ovхunov Iqboljon Abdunabiyevich, Sherzodbek Nabiyev Nurmuhammad o'g'li	
Banklarda risklarni nazorat qilishning amaliyoti	686
Jumanazarov Muzaffar Jumanazar o'g'li	
Налоговые реформы в Узбекистане: вызовы, достижения и перспективы	692
Садиков Искандар Гайратович, Буранова Лола Вахобовна	
Turizm xizmatlari samaradorligini baholash usullari va vositalari tahlili	704
Jiyanov Uktam Panjiyevich	
Korxona va tashkilotlarda xodimlarni boshqarish strategiyasi	712
Raxmonova Feruza Musakulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini menejerlik faoliyatiga tayyorlashning ahamiyati	716
Dusmaxamedov Abduljalil Abdusabirovich	
Davlat korxonasini xo'jalik jamiyatiga o'zgartirishning foydali jihatlari	720
Z.D. Sanjarov	
The role and main types of agricultural tourism in Uzbekistan	724
M.Xolmuratova, G.N.Tojiyeva	
Цифровые технологии как драйвер повышения эффективности банковского маркетинга	727
Кахрамонов Хуршиджон Шухрат угли, Маннабова Хулкар Фарход кизи	
Потребительская стоимость товаров в условиях экономики Узбекистана	735
Мусаева Шоира Азимовна	
Valyuta risklarini boshqarishda metching siyosatining ahamiyatini oshirish	739
Yahyayev Ziyodilla Lutfullayevich	
Yangi o'zbekiston iqtisodiyotida xususiy tadbirkorlikning roli va ahamiyati	744
Azimova Shoxista Salohiddinovna	
Improving the methodology for assessing the financial stability of banks	750
Sharipova N.H.	
Инструменты стратегического планирования и прогнозирования в управлении ООО "МТЕ ТЕХНИК": оценка и повышение финансовой стабильности	757
Нишоновна Муниса Одилжон кизи	
Актуальные вопросы налоговой политики	763
Бердыева Угулой Абдурахмоновна	
Ilm-fanni moliyalashtirish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi	768
Ramazonov Javohir Bekzod o'g'li	
Jizzax viloyatida ekologik, rekreatsiya turizmlarini rivojlantirishning iqtisodiy samaradorligini baholash va uni prognozlashtirish	773
G'apparov Azim Qayumovich	
Qashqadaryo viloyatida ekologik va yashil texnologiyalarga kiritilayotgan investitsiyalar	781
Meylikov Fazliddin Abduhalim o'g'li, Buriyev Shaxbos Baxtiyorovich	
Biznes subyektlari auditida soddalashtirilgan moliyaviy hisobot tayyorlash usulini qo'llash xususiyatlari	786
Tajekeev Ziyatdin Kobeysinovich	
Biznes jarayonlarni modellashtirishning nazariy asoslari	791
Mullajonova (Matchanova) Shaxsanam Taxirovna	
Raqamli xizmatlar bozori: elektron tijorat orqali xizmat ko'rsatishning yangi bosqichlari	796
Maxammadaliyeva Muslimaxon Sherali Qizi	
"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati va uni barqarorlashtirishning ahamiyati	800
Musurmankulova Gulchehra Isabekovna	
Ekologik turizm nuqtai nazaridan turizm marketingining usullari va asosiy vositalarining xususiyatlari	806
Yokubjonova Xulkarbonu Yokubovna	
O'zbekiston iqtisodiyotida turizmning o'rni va rivojlanish istiqbollari	815
Qosimova Fazilat, Kalandarov Ravshan	
Korporativ strategiyani ishlab chiqish bosqichlarining tahlili	819
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Abduvasiyeva Marjona Anvarovna	

Mamlakatimiz turizmini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha o'tkazilayotgan islohotlarning o'rni.....	823
Ayubov Ilyos Ilxomovich, Nuridinov Bexruz Akbar o'g'li	
Hududlarda tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga undovchi omillarning empirik tadqiqoti.....	829
Irgasheva Gulbahor	
Davlat vositalari yordamida innovatsion faoliyatni moliyaviy rag'batlantirish yo'nalishlari	836
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Важность качества управления на предприятиях общественного питания.....	842
Абдуллаева Зульфия Иззатовна, Махмудов Суннатжон Абдужаббор Угли	
O'zbekistonda "yashil" moliyalashtirishni rivojlantirish yo'nalishlari	848
Shaislamova Nargiza Qabilovna	
Mahalliy budjetning qo'shimcha daromadlarini shakillantirish yo'nalishlari.....	856
Yuldashev Javohirbek Ikromjon o'g'li	
Davlat moliyaviy nazoratida axborot texnologiyalaridan foydalanishni kengaytirish masalalari	860
Ro'zimatova Nigora Abdullaevna	
Принципы «справедливой стоимости» в мсфо: достоинства и проблемы применения в банках узбекистана	869
Айтмуродова Рушана Бахтиеровна	
Yashil iqtisodiyot loyihalarini moliyalashtirishning nazariy jihatlari	876
Allaberganova Asalxon Kadirovna	
Davlat moliyaviy nazoratini tashkil etish hamda amalga oshirish tartibini takomillashtirish	880
Xasanov Ruslan Raxmatovich	
Yirik soliq to'lovchilar va ularning investitsiyaviy faolligini investitsiyaviy chegirmalar orqali rag'batlantirish	883
Tohirov Shuhrat Niyoz o'g'li	
MHXS bo'yicha moliyaviy hisobot tayyorlashda foydalaniladigan tuzatuvchi buxgalteriya yozuvlar.....	888
Sheraliyev Xayrulla Karimovich	
Qurilish korxonalarida investitsiyalarni boshqarishning xorijiy tajribalari va ularni mamlakatimizda foydalanish yo'llari	894
Karimov Inomjon Ortikbaevich	
Davlat xaridini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy amaliyati va uni iqtisodiyotga ta'siri.....	900
Burxanov G'ofur Baxodirovich	
Влияние технологических инноваций на международные финансовые рынки, а также на финансовый рынок нашего государства.....	904
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна	
Strategic development of global companies in modern conditions.....	909
Nasimov Bakhtiyor Vasiyevich	
Hududlarda sog'liqni saqlash tizimi asosiy ko'rsatkichlarini noaniq modellashtirish yordamida kompleks baholash.....	914
Ismoilova Dilfuza Ibodullayevna	
Tijorat banklari faoliyatini transformatsiyalashuv jarayonlarini takomillashtirish.....	923
Kulboyeva Nargiz Majitovna	
Сущность и причины возникновения проблемных кредитов	929
Улмасой Ахмедова Хусан кизи	
The use of digitalization and technologies in updating credit policy.....	934
Otabek Ma'mirjon ogli Azimov	
Финансовое моделирование сценариев развития предприятия с использованием методов многокритериального принятия решений (МКПР).....	938
Axmedov Akbarali Sultonmurodovich, Yuldosheva Gulnoza Abdinabievna	
Yuqori samarali energiya tejash texnologiyalari va katalizga asoslangan konversiya jarayonlari.....	945
Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich	
Kambag'allikni kamaytirish maqsadida aholining ijtimoiy himoyalash mexanizmini takomillashtirish	951
Kasimova Gulyar Axmatovna	

Tijorat banklarida foiz riski muammosi	957
Turdiyev Abdulhakim Kulbazarovich	
Milliy mahsulotlarni tashqi bozorlarga olib chiqishdagi to'siqlarni bartaraf qilish choralari.....	964
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni moliyalashtirish usullari.....	970
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
O'zbekistonda mehmonxonalarda ovqatlantirish xizmatlarini takomillashtirish konsepsiyasi: strategik yondashuv.....	974
Yaxshiyev Xusniddin Tolibovich	
O'zbekiston sanoatida "yashil texnologiyalar" dan foydalanish va barqaror rivojlanish.....	979
Ubaydullaeva Gulchehra Erkabaevna	
Sanoat korxonalarida resurslarini rejalashtirish (ERP) tizimlarini joriy etishning orqali iqtisodiy samaradorlikni ta'minlash yo'llari	985
Azizov Abdulla Abdisalamovich	
Yashil texnologiyalar asosida sanoatni modernizatsiya qilish	990
Muftaydinov Mansur Kiyomidinovich	
Ta'lim va ilm-fan rivoji – taraqqiyot garovi	995
Jamalova Gulnora Gulomovna	
Yashil iqtisodiyot sharoitida turizm sektorida barqaror bandlikni ta'minlash masalalari	1000
To'rabekov Sohijjon Sherboy o'g'li	
Yashil energitikani integratsiya qilish va energiya samaradorligini oshirishning zamonaviy usuli (aqlli tarmoqlar-smart grids)	1007
Karimova Salima Elamonovna	
Yashil iqtisodiyotda tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish samaradorligi (TEM ko'rsatkichlar izohi)	1018
Sharifova Nargiza Djurayevna	
Экономическое образование молодёжи основа будущего страны.....	1023
Айматова Фарид, Айтиниязова Наргиза	
Biznes turizmining bugungi kundagi rivojlanish tendensiyasi.....	1028
Yangiyeva Sabrina Ixtiyorovna, Daniyarova Feruza Bahriddinovna	
Особенности кредитования сельскохозяйственных организаций и этапы его развития.....	1032
Ж.Я.Нуриллаев	
Xorijiy tajriba asosida O'zbekiston yashil iqtisodiyotini takomillashtirish yo'llari.....	1039
Xikmatova Husnora Fatxulla qizi	
Yashil iqtisodiyot sharoitida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda davlatning roli	1045
Umarov Muzaffar Yusupbayevich, Otamurodov Rasulbek Batirovich, Xaitbayev Jasurbek Otaxanovich, Atadjanov Kadambay Sapayevich	
Mintaqada raqamli transformatsiya rivojlanishida moliyaviy texnologiyalarning ahamiyati.....	1052
Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li	
Tijorat banklaridan olingan kreditni qaytarishda foiz stavkalari ta'sirining tahlili.....	1058
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov.A.V	
Tabiiy va sun'iy tolalarning ekologik ta'siri va yashil ishlab chiqarish texnologiyalariga o'tish bosqichlari.....	1066
Raximov Furqat Jalalovich	
Maishiy kimyo tovarlari B2B taqsimotida chakana savdo tarmoqlari bilan marketing asosidagi strategik hamkorlik	1071
Ro'ziyeva Farzona Komiljon qizi	
Мировой финансовый кризис и его влияния на состояние экономики Узбекистана	1076
Раупова Мхлисахон Ибрахимжон кизи	
Uzoq muddatli aktivlar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish.....	1087
Hakimov Faxritdin Abdusattorovich	
O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari	1093
Djo'rayeva Lola Abdugabbarovna	
Yo'l qurilish tashkilotlarida yo'l qurilish ko'lamini oshirib, samarali resurslar taqsimotini ishlab chiqish	1099
Raximov Dilshodjon Turdiali o'g'li	

Ilg'or xorij tajribalaridan O'zbekiston amaliyotida foydalanish imkoniyatlari	1104
Karimova Komila Daniyarovna	
Ichki audit samaradorligini tahlil qilish metodologiyasi	1111
I.G'.Isroilov	
Выведение практического сотрудничества на качественно новый уровень государств центрально-азиатского региона в укреплении концепции «зеленой экономики» в эпоху глобализации.....	1117
Парпиева Наргиза Тахировна	
Kimyo sanoati korxonalarida lean production konsepsiyasidan foydalanish istiqbollari	1122
Gulbayeva Feruza Islomovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida auditorlik xizmatlarining ahamiyati.....	1127
Maxmudov Saidjamol Kadirjanovich	
Tijorat banklari resurs bazasini mustahkamlash yo'llari	1131
Allaberganov Sirojali Saxatovich	
Теоретические основы формирования понятия «финансовая стабильность» Часть II	1143
Алиева Сусанна Сейрановна	
O'zbekiston moliya tizimini raqamlashtirishning rivojlanish tendensiyalari.....	1148
Tashmatova Rano Gaibovna, Qodirov Nurhayot Normuhammad o'g'li	
Theoretical basis of the use of modern information technologies in accounting	1154
Annayev Abdurasul Abdurashidovich, Tojiboyev Jasurbek Shavkat o'g'li, Rustamov Suxrob Asror o'g'li	
Moliyaviy bozorlar chayqalmoqda: investorlar uchun yangi signalmi?	1158
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li, Yaxshiboyev Jahongir Abdualimovich	
Yashil moliyalashtirish va esg samaradorligining iqtisodiyot barqarorligidagi o'rni.....	1166
Yusupov Sherzodbek Baxtiyor o'g'li, Atadjanov Kadambay Sapayevich, Madraimov Xabibulla Madaminovich	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni kamaytirish bo'yicha tizimlarni takomillashtirish yo'llari	1170
Bekmurodova Mahbuba Mahmudovna	
Maqola: Globalizatsiyada inson resurslarini boshqarishda raqamli transformatsiyaning rejasini tuzish	1177
Salimjonova Gulhayo Asliddin qizi, Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Nabiyev Sherzodbek Nurmuhammad o'g'li	
Turizm sanoatida Internet-marketing vositalari va ulardan samarali foydalanish	1182
Babaev Jo'rabek	
Ishlab chiqarishni boshqarishda mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilishning ahamiyati	1190
Asqarova Lobarxon Usmanjanovna	
O'zbekistonda ichki turizm faoliyatini rivojlantirishda transport infratuzilmasini boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy jihatlarini	1194
Turopov Maqsudjon	
Kichik biznes faoliyatini rivojlantirishda soliq siyosatini takomillashtirishning ahamiyati	1199
Abdurahmonov Abdumalik Abdug'ani o'g'li	
Madaniy-tomosha xizmatlarining tahlili va uni rivojlantirish yo'llari	1204
Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Цифровизация экономики и генезис стран мирового хозяйства	1211
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
“Oila va xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi” faoliyati	1216
Xushmurodov Baxtiyor Turg'un o'g'li	
Soliq stavkalarini tabaqalashtirish asosida soliq to'lovchilar iqtisodiy faoliyatini tartibga solish mexanizmlari.....	1220
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish va barqaror rivojlanishga ta'sir etuvchi omillar	1223
Xamdamov Shoh-Jahon Rahmat o'g'li	
Mintaqaning eksport salohiyati tahlili asosida istiqbolli y'nalishlarni aniqlash (Xorazm viloyati misolida).....	1229
Ibadullayev Ergash Bakturdiyevich	
Uy-joy kommunal xo'jaligini mintaqada innovatsion rivojlantirishni boshqaruvi.....	1235
Adilova Yulduz Shavkatovna	

Bank tizimi likvidligini ta'minlash vositalari va usullarini takomillashtirish	1239
Poyonov Bobir Bekmurod o'g'li	
Milliy brendlarni shakllantirish orqali tashqi bozorlarda raqobatbardoshlikni oshirish	1245
Muratbaeva Eleonora Muxamedjan qizi	
Charm mahsulotlaridan tayyorlangan bolalar transformatsion sumka ishlab chiqarish iqtisodiy samaradorligi	1250
Ismailov Nurulla Tuychibayevich	
O'zbekistonda qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyati: iqtisodiy tahlil va islohotlar zarurati	1256
Raximov Ilyos Ikramovich	
Yoqilg'i-energetika kompleksida innovatsion salohiyatni oshirish strategiyasi.....	1262
Nabiyeva Saidaxon Abduvaxabovna	
Banklarda moliyaviy xavfsizlik kategoriyasining evolyusiyasi.....	1268
Qobilov Muhammad Ayubxon Yusufjon o'g'li	
Развитие системы бухгалтерского учёта и отчётности на современном этапе	1273
Мамажонов Акрамжон Тургунович, Юсупова Малика Ботиралиевна	
Практика банковского кредитования предпринимательских субъектов сферы услуг в германии	1279
Мукарова Сарвиноз Маликовна, Каримова Азиза Махомадризовна	
Статистический анализ теневой экономики в узбекистане	1283
Кошанов Абдимурат Азат ули, Абдиразакова Асемай Жандулла кизи	
The importance of using digital technologies in business	1288
Makhmudova Munisakhon Abbos qizi	
Tijorat banklarida korporativ boshqaruv tizimining samaradorligini oshirish	1297
Dexkonova Sayidaxon Nurmuxammatovna	
Ijtimoiy-iqtisodiyot va markaziy osiyo mamlakatlari ijtimoiy sohada	1302
Usmanxo'jayeva Surayyo Muxtarovna	
Aksiyalarni ommaviy joylashtirish amaliyotini tashkil etish va o'tkazish bosqichlari	1307
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
Approaches to effective management of tax liabilities through tax auditing	1311
Abdullayev Abror Bozarboevich	
Tijorat banklarida aktivlarni sekyuritizatsiyalash tizimini takomillashtirish.....	1316
Axmedov Akbarali Sultonmurodovich	
Tashqi va ichki omillar ta'sirini hisobga olgan holda korxona moliyaviy holati barqarorligining tahlili	1325
Eshkuvatov Azizjon Baxtiyorovich	
Tijorat banklari tomonidan ajratilayotgan kreditlarning iqtisodiyotni rivojlantirishdagi roli	1330
Masharipov Rasulbek Jo'rabekovich	
Sun'iy intellekt asosida bank tizimini modernizasiya qilish va samaradorligini oshirish	1333
Boykulov Baxriddin Karshievich	
Aksiyadorlik jamiyatlarini moliyalashtirish manbalaridan samarali foydalanish.....	1338
Arifjanova Yayraxon Usmonxo'jayevna	
Ipoteka obligatsiyalarining mamlakat iqtisodiyotining o'sishidagi ahamiyati hamda mazkur obligatsiyalar bilan bog'liq risklar	1343
Ibrohimov Yorqinjon To'liqin o'g'li	
Анализ спроса и потребительского поведения на продукцию, выращенную гидропонным методом	1349
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Global moliyaviy inqirozlar sharoitida aholi daromadlarining barqarorligini ta'minlash strategiyalari	1355
Qurbanov Ulug'bek Erkinovich, Nutfullayev Shohrux Mexli o'g'li	
"O'zbekistonning "yashil iqtisodiyot"ga o'tish strategiyasi: mavjud muammo va istiqbolli imkoniyatlar"	1359
Ismailov Dilshod Anvarjonovich, Akramova Aziza Abduvohidovna	
Aksiyadorlik jamiyatlarida davlat xaridlarini tashkil etish amaliyotini takomillashtirish.....	1366
Saidaxmedova Aida Mirzayevna	

O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish masalalari	1372
Abduraxmonova Ziyoda Abdullayevna	
Netto ish haqini hisoblashning innovatsion usullari.....	1378
Mirmahmudov Murod Irismatovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida tadbirkorlik: iqtisodiy va ijtimoiy istiqbollar	1383
Xaydarova Shoxista Davranovna	
Texnologiya fanida sun'iy intellekt va kompyuter texnologiyalaridan foydalanish	1388
Ashurov Nazar Raxmatullaevich	
Korporativ xaridlarni amalga oshirishdagi byurokratik to'siqlar va ularni bartaraf etish usullari	1391
Qurbanov Shohboz Lutfillayevich	
Yashil yondashuvlar asosida barqaror iqtisodiyotni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	1396
Ubaydullaev No'monjon Isroilovich	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini SWOT va pestel tahlil qilish orqali iqtisodiy bashoratlash.....	1401
Karimova Maftuna Nurdinovna	
O'tkir revmatik isitmasi bor bolalarda kardiometriya ko'rsatkichlarining statistik tahlili	1407
Muxamadiyeva Lola Atamuradovna	
Ways to develop digital economy and electronic government in UZBEKISTAN	1418
Nuriddinova Dilshodakhon Abdulla kizi	
O'zbekistonda hayot sug'urtasining joriy etilishi va unga ta'sir etuvchi demografik omillar ta'siri.....	1422
Mirzamahmudova Madina Odiljon qizi	
Global iqlim o'zgarishining turizm sektoriga ta'siri: muvofiqlashtirish va barqarorlikka erishish strategiyalari	1428
Karimova Shaxnoza Uktamovna	
Prospects for the development of islamic microfinance services in uzbekistan.....	1433
Sadullaeva Gulnoza Usmanovna	
Global iqlim o'zgarishi riski uning mamlakat iqtisodiyoti moliyaviy sektoriga ta'siri	1439
Baratov Sa'dulla Norjigit o'g'li, Jo'rayev Behzod Nuraliyevich	
Перспективы унификации налогов на землю и имущество	1444
Акбарова Нилуфар Нейматжановна	
Banklarda xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS) asosida hisobot tuzish tartibi	1449
Arziboyeva Ravzaxon Sattarovna	
Kichik biznes subyektlari iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash mexanizmini takomillashtirish	1454
Akbarov Abdulhamid Akmal o'g'li	
O'zbekiston Respublikasi hududlarida demografik jarayonlarning dinamikasi tahlili	1458
Xamitova Mavluda Sindarovna	
Ta'minot zanjirlarini boshqarishda big datadan foydalanishni afzalliklari	1463
Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich, Quryazov Quryozbek Ergash o'g'li	
Yashil texnologiyalardan keng foydalanish – yashil investitsiyalarning poydevori.....	1467
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Raqamli transformatsiya sharoitida tijorat banklarining strategik boshqaruv tizimini takomillashtirish yo'llari.....	1470
Umurov Jasurbek Jamil o'g'li	
Digital neighbourhood contexts in youth employment and competency frameworks	1474
Gulsara Ostonaikulova	
Роль организации антимонопольной политики в национальной экономике в обеспечении экономической безопасности и конкурентоспособности.....	1482
Глазова Марина Викторовна	
Rivojlangan sug'urta bozorlarida investisiya faoliyati tahlili.....	1487
Suyunov Isomiddin Tilovkobilovich	
O'zbekiston respublikasida qurilish kompleksining hozirgi holati va asosiy rivojlanish tendensiyalari.....	1491
Muxibova Guli Yarkinovna	
Aholining turmush farovonligini oshirishda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning roli	1496
Ostanova Nargiza Baratovna	

Tadbirkorlik faoliyatini boshqarishda rahbarlik uslubi: demokratik rahbarlar.....	1508
Amonov Mehridin Oromiddinovich	
Korxonlarni rivojlantirishda yashil iqtisodiyot mexanizmlarini joriy etish	1513
Yusupov Bekzod Ulugbekovich	
O'zbekistonda sog'lomlashtirish turizmi infratuzilmasini rivojlantirishni ko'p omilli ekonometrik modellashtirish asosida prognozlash	1517
Norchayev Asatullo Norbo'tayevich	
"Ijtimoiy himoya" kategoriyasiga qaratilgan nazariy qarashlar evolyusiyasi	1526
Bobonov N.H	
Majburiyatlar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirishning nazariy asoslari.....	1532
Ikromova Odinaxon	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish sifatini oshirishda raqamli xizmatlarning obyektiv zarurati	1537
Norov Murodjon Mahmudovich	
Oliy ta'lim xizmatlari mohiyati va rivojlanish nazariyasi.....	1541
Iskandarov Shahboz Shavkat o'g'li	
Davlat-xususiy sheriklikka oid ilmiy yondashuv va qarashlarning rivojlanish tendensiyalari	1545
O'ktamova Nargiza Narzulla qizi	
Theoretical foundations of time series analysis in green economy	1552
Muradov Rustamjon Sobitkhonovich	
Korxona faoliyati samaradorligini baholashning kompleks yondashuvi: nazariya va amaliyot.....	1563
Xalilov Bekzod Axmatovich	
Aholi real daromadlarini shakllantirishda inson kapitalini rivojlantirishning roli.....	1568
Iskandarova Dilafuz Ikrom qizi	
Yashil iqtisodiyotda transportning tutgan o'rne.....	1573
Yuldasheva Saodat Arslanovna, Otanazarova Charos Baxtiyor qizi	
Xalqaro standartlar asosida hisob siyosati metodologiyasini takomillashtirish.....	1577
Qurbanboev Jurabek Eruvboevich	
Sanoat tarmoqlarini barqaror rivojlantirishda "yashil" iqtisodiyotdan samarali foydalanish istiqbollari.....	1585
Yuldasheva Saida Nematovna	
Mintaqaviy mehnat bozorini tartibga solishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari.....	1593
Azadova Gulnoza Sardorbekovna	
O'zbekistonda yashil sug'urta mahsulotlarini rivojlantirishda xorij tajribalari	1600
Yusufov Asfandiyor Eldor o'g'li	
Понятие и типы финансовых шоков: макроэкономический контекст и микроуровневые последствия	1606
Захарова Ирина Борисовна	
Современное состояние оздоровительного туризма в Узбекистане	1611
Сирлибеков Хабибулло Шакарбоевич	
Impact of industrial development on macroeconomic indicators.....	1621
Olchinboyev Otabek Abdusamad ugli	
Анализ предпочтений на рынке электронной торговли в Узбекистане	1625
Уразов Комил Бахрамович, Хушмуродова Мадина	
Методы оценки деятельности акционерных обществ с учетом инвестиционных рисков.....	1639
Айтмуратова Улбике Жалгасовна	
Xalqaro moliyaviy markazlar va ularning jahon iqtisodiyotidagi roli.....	1645
Sharipova Shaxinabonu Orif qizi	
Development of modern tourism industry in Uzbekistan through smart technologies and digital transformation.....	1649
Master's student at Silk Road University	
Iqtisodiyotda qiymat nazariyasi asosida qishloq xo'jaligida qo'shilgan qiymatni shakllanishi.....	1656
Azizov Shohsuvor Yuldashevich	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar, ularda hisobdorlik va boshqaruvda axborotlarning tahliliyligini oshirish masalalari	1659
Yusupov Azizbek Baxtiyor o'g'li	

“Yashil” iqtisodiyotga o‘tishda xalqaro hamkorlik: O‘zbekistonning tashqi iqtisodiy faoliyatidagi yangi tendensiyalar	1665
Xashimov Pazliddin Zukurovich, Sobirxo‘jaev Xadyatillo Billoxon o‘g‘li	
Uy-joy fondini boshqarishning mazmun-mohiyati va o‘ziga xos xususiyatlari	1671
Inoyatova Durdona Shoxaydarovna	
O‘zbekiston va markaziy osiyo davlatlari budget siyosatining qiyosiy tahlili.....	1677
Sharoxmatov Abduraxim Abdulamitovich	
Kambag‘allikni qisqartirish – mamlakatda barqaror ijtimoiy-iqtisodiy o‘shishni ta‘minlash omili sifatida	1683
Tashbaeva Saodatxon Alisherovna	
Финансовые технологии: сущность и задачи	1687
Амонова Хафиза	
O‘zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish holati va investitsiya jarayonlarining o‘ziga xos xususiyatlari.....	1690
O‘rinov Akmaljon Axmadjonovich	
Budget tashkilotlarida ichki audit tizimini shakllantirish: xorijiy tajriba.....	1695
Po‘latov Tirkash Sotiboldiyevich	
“Ichki iste‘mol uchun qayta ishlash” bojxona protseduralarini O‘zbekiston sharoitida qo‘llashning ahamiyati.....	1699
Buranov Husniddin Husenovich, Allabergenov Ozodjon Maksudbayevich	
To‘qimachilik sanoatini rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish.....	1703
Muxiddinova Kamola Sagdullayevna	
O‘zbekiston respublikasida qishloq xo‘jaligi tarmog‘ining rivojlanishini iqtisodiy tahlili	1708
Aysachev Abdulfotix Abdulfazovich	
Kichik biznes korxonalari uchun eksport salohiyatini oshirish yo‘llari va strategiyalar	1714
Mo‘minova Kanizaxon	
Buxoro viloyatida agroklaster tizimi rivojlantirish yo‘nalishlari va iqtisodiy samaradorligi	1718
Ro‘ziyev Sobirjon Samatovich, Boltayeva Shaxnoz Bebudovna	
Temir yo‘l tizimini modernizatsiya qilishda imitatsion model asosida tahliliy yondashuv.....	1724
Mamasidikov Muxsinjon Musajonovich	
Климатическая политика и «зеленая» трансформация: Торговля углеродными единицами (Углеродная торговля)	1730
Исламов Шохзод Шухрат ўғли	
O‘zbekistonda kichik va o‘rta biznes sohasining rivojlanish tendensiyalarini ekonometrik modellarini tuzish asosida baholash.....	1738
Arzikulov Otabek Ali o‘g‘li, Xudoyorova Ruhshona Toshpo‘lot qizi	
Ikkilamchi bozorda noturar joy ko‘chmas mulk qiymatini baholashning huquqiy mexanizmini takomillashtirish	1743
Fayziyeva Gulnoza Abdurahmonovna	
O‘zbekiston da yashil iqtisodiyotni barqaror rivojlantirishning strategik yo‘nalishlari	1749
Otaxonova Dinora Musaboy qizi	
Tibbiy xizmatlarning rivojlanish evolutsiyasi va samaradorlik hamda xarajatlari tushunchalarining mohiyati.....	1754
Axmedov Zafarjon A‘zamovich, Karabayev Sanjar Abdusamatovich, Uraqov Shokir Ulashovich	
Kichik biznes korxonalarda sanoat ishlab chiqarish samaradorligiga ta‘sir etuvchi omillar	1762
Axmedova Nilufar Shuxratovna, Amirov Zubaydulla Toir o‘g‘li	
Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish sharoitida yoshlarning ish bilan bandlik darajasini oshirish yo‘llari	1768
Sharipov Sherzod Shavkatovich	
Paxta-to‘qimachilik klasterlarida buxgalteriya hisobotlarini yuritishning muhim jihatlari	1772
Madartov Bahrom Quvondiqovich	
Aksiyadorlik jamiyatlarida o‘z kapitali hisobini xalqaro moliyaviy hisobot standartlari asosida yuritishni takomillashtirish.....	1776
Axmedov Latayibxon Mamitxonovich	
Reklama xizmatlari bozorida raqobatbardoshlikni oshirish yo‘llari.....	1780
Xamrakulov Azamat Baxritdinovich	

Iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitida xizmatlar sohasini rivojlantirish tendensiyalari.....	1785
Seytimbetov Kabul Serimbetovich	
O'zbekiston va islom taraqqiyot banki: hamkorlik va rivojlanish istiqbollari.....	1789
Dilovarxo'jayeva Dilnozaxon Shavkatxo'ja qizi	
Xodimlarni rag'batlantirish tizimida mehnatga haq to'lash	1793
Xamdamov Nuriddin Abdimalikovich	
Mahalliy budget daromadlarini shakllantirishda soliqlarning tutgan o'rni	1797
Kimsanboyeva Maftuna Baxodirovna	
Dunyo mamlakatlarida xorijiy talabalar oqimi tahlili va ta'lim eksportining demografik salohiyati	1802
Abdullayev Javoxir Jaxongirovich	
Davlat qarzini boshqarish amaliyotini takomillashtirish	1809
Djurayev Paxlavonjon Usarovich	
Mintaqada chakana savdoni rivojlantirish istiqbollari.....	1815
Ismoilov Shohjahon O'tkir o'g'li, Abdullayev Ilyos Sultanovich	
Yuk tashish sohasini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish	1819
Omarov Mamanbiy Allabergenovich	
Mathematical statistics in biology and medicine	1826
Vokhidov Alikul, Orazbaeva Ayjamal, Tog'amurotova Jasmina, Turotova Dildora	
"Yashil" energetika salohiyatini ro'yobga chiqarishda xatarlar va muammolar: O'zbekiston sharoitida tahlil va yechimlar	1833
Nasretdinov Nodir Tulqinovich	
Aglomeratsiyalar ekologik barqarorligi: koreya respublikasi tajribasi va o'zbekistonda uni qo'llash imkoniyatlari	1837
Shohruh Shuhrat o'g'li Mardonov	
Sanoat sohasida energiya samaradorligini oshirishning iqtisodiy va ekologik afzalliklari.....	1843
Iminov Farxodjon Tohirjonovich	
Современные принципы и дальнейшее совершенствование налогового администрирования в узбекистане.....	1848
Буранова Лола Вахобовна, Рахимова Шахло Ражапбоевна	
Роль малого и частного бизнеса в инновационном развитии экономики узбекистана: сравнительно-аналитический подход	1858
Мадраимова Согдиана Равильевна	
Sayyohlarning shikoyatlarini ko'rib chiqish va ularning huquqiy huquqlarini tiklash mexanizmlari	1864
Sayfiddinov Sharofiddinxo'ja Najmiddin o'g'li	
Sanoat korxonalarida inqozga qarshi boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	1869
Muxammadov Umarjon Muxammad o'g'li	
Xalqaro kompaniyalarda Big Data va biznes jarayonlarini innovatsion boshqarish	1885
To'g'onov Ibrohimxo'ja, Mardiyev Bunyod Sirojiddin o'g'li	
Transport vositalari egalari fuqarolik javobgarligi sug'urtasini rivojlantirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	1889
Darxanova Umida	
Tijorat banklarida moliyaviy injiniring konsepsiyasini mustahkamlashni takomillashtirish	1895
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
O'zbekistonda aholi farovonligini ta'minlash yo'llari	1902
Ibragimov Elmurod Gulboynor o'g'li	
"Uzsuvta'minot" aj tizim tashkilotlarida biznes jarayonlari bo'yicha boshqaruv hisobini tashkil etish uchun hisob tizimining xususiyatlari.....	1906
Saidakbarov Xusniddin Abdisalomovich	
Ways to develop and stimulate innovative activity of the enterprise	1909
U. Yusupov, Ye Junjiye	
Трансформация мировой торговли: путь от протекционизма к свободному рынку на примере узбекистана.....	1914
Олимова Насиба Акмаловна, Камилова Наргиза Абдукахоровна	

Xalqaro tajribada mulkni qayta baholash metodlari: O'zbekiston uchun moslashtirish imkoniyatlari.....	1920
Xadjayev Kamoliddin Fazliddinovich	
O'zbekistonda professional futbol klublarini moliyalashtirish mexanizmini takomillashtirish	1924
Mirzayev Ulug'bek Abdusattarovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarining xizmat turlarining huquqiy asoslari.....	1931
Umurzoqova Adiba Ochilovna	
Qurilish materiallari sanoatida ishlab chiqarishni tashkil etish va innovatsion rivojlanish tendensiyalari.....	1937
Haqberdiyev Ulug'bek Nasrullo o'g'li	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarida biznes ekotizimini takomillashtirishning nazariy asoslari.....	1944
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
The impact of intensive urbanization in tashkent on economic stability, environmental conditions, and demographic processes.....	1949
Khandamirdzhanova B.M., Shoislomova Komila Batyrovna	
Barqaror rivojlanish va moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari	1956
Maksudova Shaxzoda	
Ish bilan bandlik darajasiga makroiqtisodiy omillar: aholi jon boshiga yaim, inflatsiya, oliy ta'lim bilan qoplanish darajasining ta'sirini baholash	1961
Usmonov Ibrat Bobomurod o'g'li	
Mintaqaviy iqtisodiyotlarda kapital qo'yimalarning determinantlari: qoraqalpog'istonda aholi va byudjet daromadlarini ekonometrik o'rganish.....	1966
Sarsenbayev Baxitjan Abdulgaziyevich, Kengesbayeva Suliuxan Maxsetbay qizi, Kengesov Diyorbek Umidovich	
Klasterlash asosida xizmat ko'rsatishni rivojlantirishning muhim xususiyatlari	1970
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Rabbimov Abror Mehriddin o'g'li	
Bugungi kunda inson kapitalidan to'g'ri foydalanish	1975
Dushaboyev Lazizjon Baxrom o'g'li	
Urban aglomeratsiyalar sharoitida yer osti inshootlariga ta'sir etuvchi geologik xavflarni kompleks baholash.....	1983
Irgashev Shavkatbek Turdiyevich	
Hududlar kesimida ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik indikatorlarini ishlab chiqish va baholash usullari.....	1987
Ibragimov Baxrom Baxodirovich	
Роль кооперации и агрокластеров в повышении эффективности мясомолочного производства	1991
Абдуллаев Жасурбек Абдижабборович	
Markaziy osiyo davlatlarida qishloq xo'jaligi sektorining rivojlanishi va uning iqtisodiy ahamiyati	1996
Voxidova Mehri Xasanovna, Xolxo'jayev Eldorxo'ja G'olibjon o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida elektron hujjat aylanishining samaradorligini rivojlantirish	2002
Baxtiyorova Dildora	
Moliyaviy institutlarning yashil kredit siyosati	2008
Sotivoldiyev Asadulloh Axadjon o'g'li	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini innovatsion boshqarish usullari	2012
Ismatov Olimjon Aminjonovich	
Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlanishning muommolarini mahallabay ishlash tizimini takomillashtirish	2016
Abdualimov Xabibullo Ne'matullayevich	
Axborot ochiqqligining korporativ boshqaruvdagi roli va investorlarni jalb qilishdagi ta'siri	2023
Shukurova Lilolaxon Darvinxo'ja qizi, Shukurov Jakhongir Sa'dulla o'g'li	
Экономические основы развития и повышения эффективности торговых услуг в узбекистане	2027
Мусурмонова Мухлиса Самандар кизи	
Ijtimoiy sohani rivojlantirishda davlat budjet xarajatlaridan samarali foydalanish yo'llari	2032
Ajibayeva Raiiya Maxsutovna	

Avtomobil chegara bojxona postlarida bojxona ma'murchiligini yanada takomillashtirish yo'llari.....	2036
Raxmonova Nargiza Rashidovna	
К вопросу о подготовке кадров для индустрии туризма и гостеприимства Республики Узбекистан.....	2042
Хисамутдинова Альбина Фанисовна	
Tijorat banklarida daromad va xarajatlarning tahlili va auditini takomillashtirish	2047
Mirzayev Faxriddin Sobirjonovich	
Yaponiya davlat xizmati tizimi: tuzilishi, ishga qabul qilish va kadrlar boshqaruvining mexanizmlari.....	2051
Abdulkarimov O'tkir Xamzaevich	
Infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish uchun investitsiyalar kiritish.....	2055
Musoyev Behruz Shaxobjon o'g'li	
Iqtisodiyotga xorijiy investitsiyalarni jalb etishning moliyaviy mexanizmlari.....	2060
Skuybida Yevgeniy Vladimirovich	
Mintaqaning investitsion imkoniyatlarini oshirishda xorij tajribasi.....	2065
Masharipov Sardorbek Farxadovich	
Qo'shilgan qiymat solig'i (QQS) islohotlari va amaliyotdagi muammolar.....	2070
Aipova Iroda Ikramovna	

QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'I (QQS) ISLOHOTLARI VA AMALIYOTDAGI MUAMMOLAR

Aipova Iroda Ikramovna

Angren Universiteti, "Iqtisodiyot va moliya" kafedrası assistenti

Irodaaipova@gmail.com

ORCID: 0009-0006-9951-351X

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekistonda qo'shilgan qiymat solig'i (QQS) tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar chuqur tahlil qilinadi. Avvalo, QQS qonunchiligi va fiskal siyosatdagi o'zgarishlar, raqamlashtirish jarayoni, elektron hisob-fakturalar joriy etilishi va ularning iqtisodiyotga ta'siri o'rganiladi. Tadqiqot davomida soliq islohotlarining samaradorligi, shuningdek, tadbirkorlik subyektlari uchun yuzaga kelayotgan asosiy amaliy muammolar – byurokratik to'siqlar, elektron hisobot tizimidagi nosozliklar, soliq yuklamasi va naqd pul aylanishidagi cheklovlar tahlil qilinadi. Muammolarni bartaraf etish uchun tavsiya etilayotgan mexanizmlar va takliflar asosli tarzda ilgari suriladi. Maqola natijalari O'zbekiston soliq tizimini takomillashtirish yo'lida ilmiy-amaliy asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Kalit so'zlar: qo'shilgan qiymat solig'i (QQS), soliq islohotlari, soliq tizimi, raqamlashtirish, soliq yuklamasi, elektron hisob-faktura, fiskal siyosat, byurokratik to'siqlar, tadbirkorlik subyektlari, moliyaviy monitoring.

Abstract: This article analyzes the ongoing reforms in the value-added tax (VAT) system in Uzbekistan. The study explores legislative changes, fiscal policy transformations, digitalization of tax reporting, and the implementation of electronic invoices, evaluating their overall impact on economic efficiency. It also investigates practical challenges faced by taxpayers, including bureaucratic hurdles, deficiencies in electronic reporting systems, excessive tax burdens, and restrictions on cash circulation. Based on a comprehensive assessment, the paper offers practical recommendations to address these issues. The results are expected to contribute to the development of an improved and more transparent tax system in Uzbekistan.

Key words: value-added tax (VAT), tax reforms, tax system, digitalization, tax burden, electronic invoice, fiscal policy, bureaucratic barriers, entrepreneurship, financial monitoring.

Аннотация: В статье рассматриваются текущие реформы системы налога на добавленную стоимость (НДС) в Республике Узбекистан. Особое внимание уделено изменениям в законодательстве, цифровизации налоговой отчетности, внедрению электронных счетов-фактур и их влиянию на экономику. Анализируются как положительные аспекты реформ, так и проблемы, с которыми сталкиваются налогоплательщики: бюрократические барьеры, технические недостатки электронных систем, налоговая нагрузка и ограничения в обороте наличных средств. На основе анализа предложены конкретные рекомендации по устранению выявленных проблем. Результаты исследования могут служить основой для дальнейшего совершенствования налоговой политики в стране.

Ключевые слова: налог на добавленную стоимость (НДС), налоговые реформы, налоговая система, цифровизация, налоговая нагрузка, электронные счета-фактуры, фискальная политика, бюрократические барьеры, субъекты предпринимательства, финансовый мониторинг.

KIRISH

Har qanday davlatning iqtisodiy taraqqiyoti va byudjet barqarorligini ta'minlashda soliq tizimi muhim o'rin egallaydi. Soliqlar nafaqat davlat xarajatlarini moliyalashtirish vositasi, balki iqtisodiyotni tartibga solish, tadbirkorlik faoliyatini yo'naltirish, investitsion muhitni shakllantirish hamda ijtimoiy tenglikni ta'minlashda asosiy instrument hisoblanadi. Ayniqsa, zamonaviy soliq tizimlarida qo'shilgan qiymat solig'i (QQS) davlat byudjetining asosiy daromad manbalaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. QQS – bu iste'mol bosqichida to'lanadigan bilvosita soliq bo'lib, ishlab chiqaruvchilar, sotuvchilar va xizmat ko'rsatuvchilarning tovar yoki xizmatlarga qo'shgan qiymati asosida undiriladi. Uning ahamiyati shundaki, QQS orqali daromadlarni yashirish imkoniyati kamayadi, soliq tushumlari yanada barqarorlashadi va iqtisodiy faollikni hisobga olish osonlashadi.

O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgan dastlabki-yillardan boshlab, bozor iqtisodiyotiga o'tish jarayonida soliq tizimini takomillashtirish, ayniqsa QQS mexanizmini joriy qilishga alohida e'tibor qaratildi. 1992-yilda QQS haqidagi qonun qabul qilingan bo'lsa-da, bu soliq turi bo'yicha joriy etilgan tartiblar va stavkalar vaqt o'tishi bilan iqtisodiy shart-sharoitlarga moslashtirib borildi. Ayniqsa, oxirgi-yillarda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli iqtisodiy islohotlar doirasida QQS tizimi sezilarli darajada yangilanmoqda. Soliq stavkasining pasaytirilishi, elektron hisob-faktura tizimining joriy etilishi, QQS to'lovchilarning ro'yxatdan o'tish chegarasining o'zgarishi kabi islohotlar QQS tizimini yanada shaffof, adolatli va samarali qilishga qaratilgan.

Shunga qaramay, amaliyotda QQS bilan bog'liq bir qator muammolar saqlanib qolmoqda. Jumladan, soliq to'lovchilar orasida raqamli tizimdan foydalanishdagi malaka yetishmovchiligi, elektron hisobotlarni taqdim etishdagi texnik nosozliklar, QQSni qaytarish mexanizmidagi murakkabliklar, ayrim hollarda soliq organlari bilan yuzaga keladigan tushunmovchiliklar tadbirkorlar faoliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bundan tashqari, QQS stavkasining nisbatan yuqoriligi ayrim kichik va o'rta biznes subyektlari uchun moliyaviy yuklama bo'lib qolmoqda. Ayni vaqtda QQSdan bo'yin tovlagan yoki uning qaytarilishidan noqonuniy foydalanishga uringan holatlar ham tizimni isloh qilish zaruratini ko'rsatmoqda.[1]

Mazkur maqolada O'zbekistonda QQS tizimi bilan bog'liq so'nggi islohotlar, ularning asosiy yo'nalishlari, natijalari va iqtisodiy subyektlar faoliyatiga ta'siri tahlil qilinadi. Shuningdek, mavjud muammolar, ularning kelib chiqish sabablari hamda bu muammolarni bartaraf etishga qaratilgan taklif va tavsiyalar asosli ravishda ko'rib chiqiladi. Maqolaning asosiy maqsadi – QQS tizimini xalqaro tajribalar asosida takomillashtirish, amaliyotda yuzaga kelayotgan to'siqlarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Zero, soliqlar tizimining samarali ishlashi nafaqat davlat byudjetining barqarorligi, balki iqtisodiyotning umumiy rivojlanishida ham hal qiluvchi rol o'ynaydi. So'nggi-yillarda O'zbekiston Respublikasi hukumati tomonidan amalga oshirilgan fiskal islohotlarning markazida QQS tizimini soddalashtirish va raqamlashtirish masalasi turibdi. Bu esa, o'z navbatida, soliq tushumlarini oshirish, byudjet barqarorligini ta'minlash, iqtisodiy muhitni shaffoflashtirish va tadbirkorlikni rag'batlantirishga xizmat qilmoqda. Raqamlar buni yaqqol tasdiqlaydi: O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2022-yilda QQS tushumlari 2019-yilga nisbatan 2,1 baravarga oshib, 53,2 trillion so'mni tashkil etgan. 2023-yilda esa bu raqam 61,5 trillion so'mga yetdi. Bu esa QQS tizimi orqali davlat byudjeti daromadlarining yarmidan ortig'i shakllanayotganini ko'rsatadi.

2020-yildan boshlab QQS stavkasi 20 foizdan 15 foizga tushirildi. Bu qaror tadbirkorlar, ayniqsa kichik va o'rta biznes vakillari tomonidan ijobiy baholandi. Stavkaning pasaytirilishi aholining iste'mol xarajatlarga ham ijobiy ta'sir ko'rsatdi: iste'mol narxlarining o'sishi sekinlashdi, rasmiy tovar aylanish hajmi esa ortdi. Masalan, 2021-yilda rasmiy savdo aylanmasi 2019-yilga nisbatan 1,6 baravarga ko'paygan. Bu esa QQS tizimi orqali iqtisodiyotning "soya sektoridan" chiqishiga xizmat qilganini anglatadi.

Shuningdek, QQS to'lovchilarning ro'yxatga olinishi uchun belgilanadigan-yillik aylanma chegarasi 1 milliard so'mdan 1,5 milliard so'mga oshirildi. Bu o'zgarish 30 mingdan ortiq kichik tadbirkorni QQS to'lovidan ozod qildi, bu esa ularning raqobatbardoshligini oshirdi. Shu bilan birga, QQSni avtomatik qaytarish mexanizmi bosqichma-bosqich joriy etilmoqda. 2022-yil davomida QQSni qaytarish tizimi orqali 12 mingdan ortiq tadbirkorga 2,7 trillion so'm qaytarilgan bo'lsa, 2023-yil yakuniga qadar bu ko'rsatkich 3,5 trillion so'mga yetdi. Biroq bu jarayon hali hali to'laqonlikdan yiroq. Ko'plab tadbirkorlar hujjatlarni to'g'ri tayyorlagan bo'lsalar ham, byurokratik to'siqlar, tizimdagi texnik nosozliklar yoki ortiqcha tekshiruvlar tufayli o'z mablag'larini vaqtida qaytara olishmayapti.[2] QQS bilan bog'liq yana bir muhim yangilik – bu elektron hisob-faktura (EHF) tizimining majburiy joriy etilishi bo'ldi. 2021-yildan boshlab barcha QQS to'lovchilari ushbu tizimga o'tishga majbur bo'ldi. Natijada, 2023-yilga kelib elektron hisob-faktura orqali ro'yxatdan o'tgan operatsiyalar soni 1 milliard donadan oshdi. Bu tizim soliq nazoratining kuchayishiga, noqonuniy aylanmalarni aniqlash imkoniyatining ortishiga xizmat qilmoqda. Masalan, 2023-yilning o'zida EHF tizimi orqali 12,5 mingta noqonuniy operatsiya aniqlanib, 1,2 trillion so'mlik soliq yashirilgan holatlar fosh etildi.[3]

Biroq, tizimning murakkab interfeysi, xizmat ko'rsatish platformalaridagi muammolar va texnik nosozliklar, ayniqsa, viloyatlarda faoliyat yuritayotgan kichik tadbirkorlar uchun muammo bo'lib qolmoqda. Soliq organlari

tomonidan o'tkazilgan so'rovnomalarga ko'ra, 2023-yilda tadbirkorlarning 38 foizi QQS hisob-kitoblarida texnik muammolarga duch kelganini bildirgan. Ayniqsa, yangi ish boshlagan tadbirkorlar uchun QQS hisoblash va rasmiylashtirish qoidalarini murakkab bo'lib qolmoqda.[4]

Xalqaro tajribaga nazar solsak, Yevropa Ittifoqi davlatlarida QQS stavkalari o'rtacha 21–23% atrofida bo'lsa-da, bu tizimda soddalashtirilgan stavkalar, avtomatik hisoblash tizimlari, QQS bo'yicha subsidiyalar mavjud. Masalan, Germaniyada kichik tadbirkorlar 7% stavka bilan QQS to'laydi yoki undan butunlay ozod qilinadi. Bunday tajribalarni O'zbekistonga tatbiq etish orqali QQS tizimini yanada soddalashtirish, ishonchli va barqaror fiskal mexanizmga aylantirish mumkin.[5]

Shu boisdan, mavjud islohotlar bilan bir qatorda, quyidagi yo'nalishlarda qo'shimcha choralar zarur: QQSni avtomatik qaytarish tizimining shaffofligini oshirish, texnik xizmatlarni qulaylashtirish, viloyat va qishloq hududlarida soliq masalalarida maslahat markazlarini kengaytirish, soliq xodimlarining malakasini oshirish va soliq to'lovchilarga doimiy interaktiv yordam ko'rsatish tizimini yaratish.

Zero, QQS tizimining mukammalligi – bu nafaqat davlat byudjeti barqarorligi, balki tadbirkorlik muhitining ochiqligi va aholining soliq tizimiga bo'lgan ishonchining oshishidir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Qo'shilgan qiymat solig'i (QQS) bugungi kunda jahon soliq tizimlarining ajralmas qismiga aylangan bo'lib, uning samaradorligi soliq bazasini kengaytirish, daromadlarni oshirish hamda iqtisodiy faoliyatni rasmiylashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Jahon banki, Xalqaro Valyuta Jamg'armasi (XVJ) va Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti (OECD) tomonidan taqdim etilgan tadqiqotlarda QQS tizimi yirik va kichik iqtisodiyotlar uchun muhim fiskal vosita sifatida baholanadi.

Masalan, Ebrill va boshqalar 2001-yildagi "The Modern VAT" nomli tadqiqotlarida QQSning soliq tushumlarini oshirishdagi samaradorligi, nisbatan neytral soliq shakli ekanligi va iqtisodiy faoliyatga kamroq buzuvchi ta'sir ko'rsatishini asoslab beradilar. Ular QQSning adolatli va barqaror ishlashi uchun soliq stavkalarining soddaligi, to'liq qamrovi va ishonchli qaytarish tizimi zarurligini ta'kidlaydilar [6].

Bird va Gendron (2007) esa QQSni joriy qilgan rivojlanayotgan davlatlar tajribasini tahlil qilar ekan, ayniqsa elektron infratuzilmasi zaif bo'lgan davlatlarda qaytarish tizimidagi korrupsion xavflar va texnik nosozliklarga alohida e'tibor qaratadilar. Ular QQS tizimini raqamlashtirish bilan birga, soliq ma'lumotlarini almashish mexanizmlarini joriy etish muhimligini ko'rsatgan [7].

O'zbekistonga oid adabiyotlarda esa QQS tizimining o'ziga xos muammolari va islohot yo'nalishlari turli rakurslardan yoritilgan. Toshpo'latov A. (2021) o'zining "Soliq siyosatini takomillashtirishda QQSning o'rni" nomli maqolasida QQS stavkalarining 20 foizdan 15 foizga tushirilishining ijobiy va salbiy jihatlarini tahlil qiladi. Muallifning fikricha, QQS stavkasining pasaytirilishi iqtisodiy faollikni oshirishga xizmat qilgan bo'lsa-da, qisqa muddatda byudjet tushumlarining kamayish xavfini yuzaga keltirgan [8].

Qodirov J. (2022) esa o'zining "O'zbekistonda QQSni avtomatik qaytarish tizimi: imkoniyatlar va xatarlar" nomli maqolasida qaytarish jarayonida uchrayotgan byurokratik to'siqlar, texnik xatoliklar va norasmiy to'lovlar ehtimoli haqida tahliliy fikrlar bildiradi. Uning tadqiqotida soliq to'lovchilarning 40 foizdan ortig'i QQS qaytarish jarayonida kamida bir marotaba muammoga duch kelgani qayd etilgan [9].

Jahon tajribasidan foydalanilgan yana bir muhim manba – Keen va Lockwood tomonidan 2010-yilda yozilgan "The Value Added Tax: Its Causes and Consequences" nomli maqola bo'lib, unda QQS tizimining muvaffaqiyatli ishlashi uchun soliq intizomi, nazorat mexanizmlarining kuchi va fiskal siyosatning barqarorligi muhim omillar ekani asoslab beriladi. Mualliflar, shuningdek, QQS stavkalari o'rtasidagi tafovutlar va soliq imtiyozlari tizim samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydilar.

O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi, Soliq qo'mitasi va Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi tomonidan so'nggi yillarda e'lon qilingan hisobotlarda ham QQS islohotlarining ijtimoiy-iqtisodiy ta'siri keng yoritilgan. 2023-yilda Soliq qo'mitasi tomonidan e'lon qilingan rasmiy tahlilga ko'ra, QQS tushumlarining 53 foizi elektron hisob-faktura orqali nazoratga olingan bo'lib, qaytarish jarayonida avtomatlashtirish darajasi 62 foizga yetgan [10].

O'zbekiston bo'yicha mustaqil ekspertlardan biri – Beknazarov S. (2023) "QQSda raqamlashtirish va AI texnologiyalarining joriy etilishi" nomli maqolasida zamonaviy texnologiyalar orqali soliq siyosatini yanada samarali tashkil etish imkoniyatlarini yoritadi. U EHF tizimining afzalliklari bilan birga, hududlararo sifat farqlari va xodimlar malakasiga bog'liq amaliy muammolarni ham tahlil qilgan [11].

Shuningdek, mavjud adabiyotlar QQS islohotlarining samaradorligi ko'p jihatdan tizimning soddaligi, adolatligi, raqamli infratuzilmaning kuchi va soliq madaniyati darajasiga bog'liqligini ko'rsatadi. O'zbekistondagi amaliy tadqiqotlar esa QQS tizimini tubdan modernizatsiya qilishda nafaqat qonunchilik, balki texnologik va institutsional omillar muhim rol o'ynashini tasdiqlaydi. Shu boisdan, ilg'or xorijiy tajribalardan foydalanilgan holda milliy QQS tizimini yanada takomillashtirish masalasi dolzarbligicha qolmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda soliq siyosatiga oid mavjud ilmiy adabiyotlar, hukumat hisobotlari, statistik ma'lumotlar hamda xalqaro tajriba asosida tahliliy-uslubiy yondashuv qo'llanildi. Qo'shilgan qiymat solig'i (QQS) bo'yicha amalga oshirilgan islohotlarning samaradorligi sifat jihatdan (qualitative) tahlil qilindi. O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi va Jahon banki tomonidan taqdim etilgan statistik ma'lumotlar asosiy axborot manbalari sifatida tanlab olindi. Soliq tushumlari dinamikasi hamda QQSni qaytarish tizimi bilan bog'liq amaliy muammolar aniq misollar orqali yoritildi. Shuningdek, xorijiy mamlakatlar tajribasi qiyosiy tahlil asosida baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda 2019-yildan boshlab soliq tizimida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirildi. Ularning markaziy yo'nalishlaridan biri – qo'shilgan qiymat solig'i (QQS)ni modernizatsiya qilish bo'ldi. QQS stavkasi 2020-yil 1-oktabrdan boshlab 20 foizdan 15 foizgacha pasaytirildi. Bu o'zgarish iqtisodiy faollikni oshirish, soya iqtisodiyotini qisqartirish va soliq tushumlarini ko'paytirishga xizmat qilishi ko'zda tutilgan edi.

O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasining 2023-yilgi hisobotiga ko'ra, QQS tushumlari umumiy davlat byudjetining 38 foizini tashkil etgan bo'lib, bu ko'rsatkich 2020-yilga nisbatan 6 foizga oshgan. Soliq tushumlaridagi bu o'sish QQS bazasining kengayishi, elektron hisob-faktura (EHF) tizimining joriy etilishi va soliq nazorati mexanizmlarining kuchaytirilishi bilan izohlanadi. Xususan, 2022-yilda jami QQS tushumlarining 53 foizi EHF orqali nazoratga olingan [12].

Biroq, islohotlar davomida qator muammolar ham kuzatildi. Jumladan, QQSni qaytarish tizimi bilan bog'liq byurokratik to'siqlar tadbirkorlar orasida norozilik uyg'otdi. Soliq qo'mitasining o'zi tan olganidek, 2023-yilda QQSni avtomatik qaytarish sohasidagi texnik nosozliklar 12 mingdan ortiq murojaatlarga sabab bo'lgan. Aksariyat tadbirkorlar qaytarish jarayonining kechikishi yoki noto'g'ri hisob-kitob qilinishi oqibatida likvidlik muammolariga duch kelgan.

Bundan tashqari, kichik va o'rta biznes subyektlarining QQS to'lovchisi sifatida ro'yxatga olinishi uchun belgilangan chegaraviy yillik aylanma 1 milliard so'm etib belgilangani kichik korxonalar uchun QQS yukining oshishiga olib kelgan. Shu sababli, ko'plab kichik korxonalar QQS to'lovchisi maqomini olishdan qochishga, hatto faoliyatini soxta shartnomalar orqali bo'lib-bo'lib yuritishga majbur bo'lgan.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, QQS islohotlari iqtisodiyotni rasmiylashtirishda muayyan natijalar bergan bo'lsa-da, tizimning murakkabligi, normativ-huquqiy bazaning tez-tez o'zgarib turishi hamda EHF tizimidagi texnik nosozliklar QQS samaradorligiga jiddiy to'sqinlik qilmoqda [13].

So'nggi yillarda O'zbekistonning iqtisodiy siyosatida QQS tizimini takomillashtirish masalasi dolzarb mavzulardan biri bo'lib qolmoqda. Soliq tizimidagi raqamlashtirish islohotlarining bir qismi sifatida elektron hisob-fakturalar (EHF), onlayn kassa apparatlari, real vaqt rejimida monitoring kabi texnologiyalar joriy qilindi. Davlat soliq qo'mitasi (DSQ) ma'lumotlariga ko'ra, 2023-yil yakunida EHF tizimidan foydalanayotgan soliq to'lovchilarning soni 180 mingdan oshgan.

Shuningdek, QQS tizimining avtomatik qaytarish mexanizmini joriy etish orqali eksport qiluvchilar va investitsion loyihalarni amalga oshirayotgan yirik korxonalar uchun soliq yukini yengillashtirish maqsad qilingan edi. Biroq amalda QQS qaytarish tizimining samarali ishlashi uchun zarur mezonlarning aniq belgilanmagani hamda hududlararo tafovutlar mavjudligi tadbirkorlar uchun turli qiyinchiliklarni keltirib chiqarmoqda.

Masalan, 2023-yil davomida QQSni avtomatik qaytarish bo'yicha 14 000 dan ortiq murojaat kelib tushgan bo'lib, shundan atigi 9 200 tasi ijobiy hal etilgan. Qolgan murojaatlar esa hujjatlardagi xatoliklar, ma'lumotlar yetishmasligi yoki texnik nosozliklar sababli rad etilgan. Bu ko'rsatkich QQS qaytarish tizimi hali to'liq ishlamayotganini, byurokratik tartibotlar esa hanuzgacha sezilarli ekanligini ko'rsatadi.

Bundan tashqari, QQS bo'yicha amaldagi qonunchilikda imtiyozlar ko'lamining kengligi QQS bazasining torayishiga olib kelmoqda. 2023-yilgi byudjet ijrosi bo'yicha parlament eshituvida qayd etilishicha, QQS bo'yicha 120 dan ortiq turdagi tovar va xizmatlarga imtiyozlar qo'llanilmoqda. Natijada, davlat byudjetiga tushadigan QQS tushumlarining salmog'i potensial darajadan 15–20 foizga past bo'lishi mumkin [14].

Xalqaro moliya institutlari – Jahon banki va Xalqaro valyuta jamg'armasi – O'zbekiston hukumatiga bergan tavsiyalarida QQS stavkasini muvozanatli darajada ushlab turish, QQSdan ozod qilinadigan tovarlar ro'yxatini qisqartirish va qaytarish tizimini soddalashtirish zarurligini ta'kidlagan. Ularning fikricha, QQS tizimining barqaror ishlashi budjet barqarorligining asosiy omili hisoblanadi.

Shuningdek, iqtisodiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, QQS islohotlarining muvaffaqiyatli amalga oshirilishi korxonalar o'rtasida adolatli raqobat muhitini shakllantirish, soya iqtisodiyotini qisqartirish va investitsiya jozibadorligini oshirishga xizmat qiladi. Biroq kichik biznes vakillarining QQS to'lovchisiga aylanishi ularning xarajatlarini oshirib, foyda marjasining pasayishiga olib kelmoqda (1-jadval).

1- jadval. O'zbekistonda QQS tushumlari, stavkasi va imtiyozlar dinamikasi (2020–2024)[15].

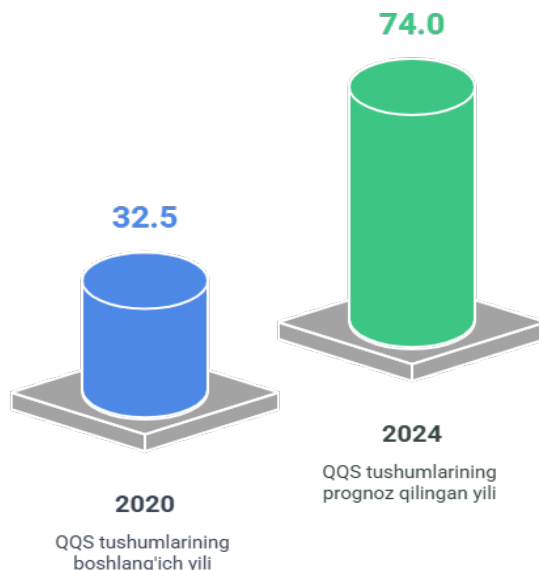
Yil	QQS stavkasi (%)	QQS tushumlari (trln so'm)	QQS imtiyozlari soni (tovar/xizmat turi)	QQS avtomatik qaytarish holatlari (mingta)
2020	20	32,5	145	0
2021	15	41,8	132	2,1
2022	15	53,0	125	6,3
2023	15	67,4	121	9,2

Manba: Ma'lumotlar ochiq manbalar va Davlat soliq qo'mitasi statistikalariga asoslanib tuzilgan.

Yuqoridagi jadvalda 2020–2024-yillar davomida O'zbekistonda qo'shilgan qiymat solig'i (QQS) tizimidagi asosiy ko'rsatkichlar dinamikasi aks ettirilgan. Avvalo, QQS stavkasi 2020-yilda 20 foiz bo'lgan bo'lsa, 2021-yildan boshlab 15 foizga tushirildi. Ushbu o'zgarish tadbirkorlik muhitini yaxshilash va soliqqa tortish yukini kamaytirish maqsadida amalga oshirilgan.

Shunga qaramay, QQS tushumlari har yili barqaror o'sishda davom etgan: 2020-yilda 32,5 trln so'mni tashkil etgan QQS tushumlari 2023-yilga kelib 67,4 trln so'mga yetgan. Bu ko'rsatkich soliq bazasining kengayishi, raqamlashtirish jarayonining jadallashuvi hamda huquqiy islohotlarning amaliy samarasini aks ettiradi.

Boshqa tomondan, QQS imtiyozlari sonining yildan-yilga kamayayotgani – 2020-yildagi 145 tadan 2024-yilda rejalashtirilgan 110 taga tushishi – soliq bazasini optimallashtirishga qaratilgan chora-tadbirlarning natijasi hisoblanadi. QQS avtomatik qaytarish mexanizmining joriy qilinishi esa 2021-yildan boshlab bosqichma-bosqich yo'lga qo'yilgan bo'lib, 2023-yilga kelib 9,2 mingta murojaat ijobiy hal etilgan. Bu esa tizimda shaffoflikning ortgani, raqamli xizmat ko'rsatish salohiyatining kengaygani va soliq to'lovchilarga qulaylik darajasi oshganini ko'rsatadi [16].

O'zbekistonda QQS tushumlarining o'sishi
(2020-2024)

Made with Napkin

1-rasm. 2020–2024 yillarda O'zbekistonda qo'shilgan qiymat solig'i (QQS) tushumlarining o'sishi.

Ushbu ma'lumotlar asosida shuni aytish mumkinki, QQS islohotlari hali o'zining to'laqonli samaradorligini ko'rsatgani yo'q. Kelgusida soliq siyosatini yanada soddalashtirish, ijtimoiy adolat prinsiplariga asoslangan

tartiblarni joriy etish va soliq organlari bilan tadbirkorlar o'rtasida ochiq muloqot mexanizmini yaratish ustuvor vazifalardan biri bo'lib qolmoqda.

Xalqaro amaliyot shuni ko'rsatadiki, QQS tizimining samaradorligi soddalashtirilgan tartiblar, imtiyozlarning qisqartirilishi va qaytarish jarayonining avtomatlashtirilishi orqali ta'minlanadi. Masalan, Estoniya va Gruziyada QQS qaytarish jarayoni to'liq raqamlashtirilgan bo'lib, o'rtacha 7 ish kuni ichida yakunlanadi. O'zbekistonda esa bu jarayon ko'pincha 30 kundan ortiq davom etadi. Bu holat korxonalarning aylanma mablag'lariga jiddiy bosim o'tkazadi.

2023-yil yakunlariga ko'ra, O'zbekistonda 25 mingdan ortiq QQS to'lovchi korxona mavjud bo'lib, ularning 65 foizi QQS qaytarish xizmatidan foydalangan. QQS tushumlarining 41 foizi savdo va xizmat ko'rsatish sohasidan, 29 foizi sanoat sohasidan, qolgan qismi esa boshqa yo'nalishlardan shakllangan.

Raqamli islohotlar ijobiy natijalar bermoqda, biroq ularning barcha hududlarda teng joriy etilishi muhim ahamiyatga ega. Ayni paytda Toshkent shahrida EHF tizimi orqali nazoratga olingan operatsiyalar darajasi 88 foizni tashkil etmoqda. Biroq ayrim viloyatlarda bu ko'rsatkich 50 foizdan past bo'lib, infratuzilma, xodimlar malakasi va texnik ta'minotdagi tafovutlarni aks ettiradi.

QQS islohotlari O'zbekistonda muhim fiskal natijalarga erishishga xizmat qilgan bo'lsa-da, qaytarish tizimini soddalashtirish, soliq madaniyatini oshirish va raqamlashtirish jarayonini hududlar bo'yicha tenglashtirish zarurati hanuz dolzarb bo'lib qolmoqda. QQS samaradorligini ta'minlashda qonunchilik barqarorligi, tadbirkorlar bilan tizimli muloqot va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish muhim omillar sifatida e'tirof etiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston Respublikasida qo'shilgan qiymat solig'i (QQS) sohasida olib borilayotgan islohotlar iqtisodiyotni erkinlashtirish, biznes yuritish muhitini yaxshilash hamda soliq tushumlarini oshirishga qaratilgan muhim choralardan biri hisoblanadi. 2020-yildan boshlab QQS stavkasining 20 foizdan 15 foizga tushirilishi, soliq imtiyozlarining qisqartirilishi va elektron tizimlar (EHF, Soliq.uz portali) orqali soliq ma'muriyatchiligining avtomatlashtirilishi tizimda shaffoflikni kuchaytirishga xizmat qildi. Ushbu chora-tadbirlar natijasida 2020-yilda 32,5 trln so'mni tashkil etgan QQS tushumlari 2023-yilga kelib 67,4 trln so'mga yetdi.

Shuningdek, QQS avtomatik qaytarish tizimining joriy qilinishi eksport qiluvchi korxonalar va yirik soliq to'lovchilar uchun ijobiy imkoniyatlar yaratdi. Biroq, ushbu sohada hali to'liq yechimini topmagan muammolar mavjud: ayrim tadbirkorlar soliq hisobotlarini to'g'ri yuritishda qiynalayotgani, QQSni qaytarish jarayonlarining kechikayotgani yoki byurokratik to'siqlarga duch kelinayotgani kuzatilmoqda. Bundan tashqari, kichik biznes subyektlarining QQS to'loviga majbur bo'lishi ularning moliyaviy yukini oshirmoqda.

Shu bois, QQS islohotlarini izchil davom ettirishda quyidagi yo'nalishlarga alohida e'tibor qaratish lozim:

QQS imtiyozlari tizimini optimallashtirish;

kichik biznes subyektlari uchun soddalashtirilgan QQS mexanizmini ishlab chiqish;

soliq idoralari va tadbirkorlar o'rtasida raqamli muloqotni kuchaytirish;

qaytarish tizimining shaffofligini va tezkorligini ta'minlash.

Zero, QQS nafaqat davlat byudjetining asosiy daromad manbai, balki iqtisodiy faollikni rag'batlantiruvchi muhim fiskal vosita sifatida ham xizmat qiladi. Mazkur yo'nalishda tizimli yondashuv, raqamli infratuzilmaning mustahkamligi va qonunchilik barqarorligi soliq islohotlarining muvaffaqiyatli amalga oshirishini kafolatlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi (2020-yilgi yangi tahriri).
2. Davlat soliq qo'mitasi rasmiy veb-sayti: www.soliq.uz.
3. "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi".
4. Jahon banki. (2022). "Tax Reform in Uzbekistan: Policy Analysis and Recommendations".
5. IMF. (2021). "Uzbekistan: Selected Issues and Statistical Appendix".
6. UNDP. (2020). "Digital Transformation of Tax Administration in Uzbekistan".
7. OECD. (2023). "Tax Policy Reforms: Comparative Analysis of Global Trends".
8. Saidov, M. (2021). "Soliq islohotlari va ularning iqtisodiyotga ta'siri", Iqtisodiyot va moliya jurnali.
9. Kadirov, S. (2022). "QQS stavkalarining pasaytirilishi natijalari", O'zbekiston soliq axboroti.
10. Raxmatov, A. (2023). "Elektron hisob-faktura tizimi: muammo va yechimlar", Soliq va audit jurnali.
11. Tursunov, B. (2020). "Soliq ma'muriyatchiligini soddalashtirishda zamonaviy yondashuvlar".
12. World Bank. (2023). "Doing Business in Uzbekistan 2023".
13. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti – Ilmiy maqolalar to'plami (2022).
14. O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi Statistik byulleteni, 2023-yil.
15. USAID Uzbekistan. (2022). "Improving Tax Policy for Inclusive Growth".

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>